

Brüssel, 26. aprill 2023
(OR. en)

8417/23

SAN 216
PHARM 62
VETER 47
ENV 427
PHYTOSAN 21
RECH 149

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 191 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU SOOVITUS antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks võetavate ELi meetmete tõhustamise kohta terviseühitsuse põhimõtte raames

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 191 final.

Lisatud: COM(2023) 191 final

Brüssel, 26.4.2023
COM(2023) 191 final

2023/0125 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

**antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks võetavate ELi meetmete tõhustamise
kohta terviseühitsuse põhimõtte raames**

{SWD(2023) 190 final}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

2019. aastal kuulutas Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) antimikroobikumiresistentsuse üheks kümnest suurimast inimkonna ees seisvast ülemaailmsest rahvaterviseohust¹. 2022. aasta juulis tunnistas komisjon koos liikmesriikidega, et antimikroobikumiresistentsus on üks kolmest kõige prioriteetsemast terviseohust ELis².

Antimikroobikumiresistentsus on mikroorganismi võime püsida elus või kasvada mikroobivastase aine sellise kontsentratsiooni juures, mis on tavaliselt piisav selle mikroorganismi hävitamiseks või tema kasvu pidurdamiseks. See on kasvav ülemaailmne terviseoht, mis põhjustab tõsiseid ühiskondlikke ja majanduslikke probleeme³. Resistentsuse jätkuv kasv põhjustaks maailmas igal aastal hinnanguliselt 10 miljonit surmajuhtumit ja maailma sisemajanduse koguprodukti vähenemise 2–3,5 % võrra, ning see läheks 2050. aastaks maailmamajandusele maksma kuni 100 triljonit USA dollarit⁴. Antimikroobikumiresistentsus põhjustab ELis/EMPs igal aastal enam kui 35 000 surmajuhtumit⁵.

MeditSiini peamised edusammud said võimalikuks tänu antimikroobikumidele. Antimikroobikumiresistentsus vähendab nakkushaiguste ennetamise ja ravi võimekust ning seeläbi ohustab üha enam muu hulgas kirurgiliste operatsioonide võimalusi, immuunpuudulikkusega patsientide ravi, elundite siirdamist ja vähiravi. Antimikroobikumiresistentsusel on tohtu majanduslik mõju tervishoiusüsteemidele,⁶ sest see muudab ravi keerukamaks, suurendab haiglaravi osakaalu ja pikendab haiglas viibimise aega. Ohus on ka toiduga varustamine ja toidu ohutus, kuna antimikroobikumiresistentsus mõjutab loomade tervist ja toidutootmist.

Kuigi antimikroobikumiresistentsust esineb looduslikult, põhjustab selle sagedasemat esinemist antimikroobikumide väärkasutamine ja liigne kasutamine inimestel, loomadel ja taimedel. Probleemi on süvendanud parimatest nõrgemad hügieenitavad ning puudulik nakkuste ennetamine ja tõrje tervishoiuasutustes (kus nakkusi võib olla väga palju ja need võivad olla eriti ohtlikud, arvestades patsientide haavatavat olukorda), aga ka veterinaarmeditsiinis ja loomakasvatuses. Lisaks on üha rohkem tõendeid selle kohta, et keskkond mõjutab antimikroobikumiresistentsuse arengut ja levikut. Antimikroobikumiresistentsuse levikule aitas kaasa ka turgude globaliseerumine ja inimeste üleilmne liikuvus ning samuti loomade, taimede ja nendest saadud toodete suurenev liikumine maailmas.

¹ <https://www.who.int/news-room/spotlight/ten-threats-to-global-health-in-2019>.

² https://health.ec.europa.eu/publications/hera-factsheet-health-union-identifying-top-3-priority-health-threats_et.

³ [Global mortality associated with 33 bacterial pathogens in 2019: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2019 - The Lancet](#).

⁴ Ajavahemiku 2014–2050 kohta: [Antimicrobial Resistance: Tackling a crisis for the health and wealth of nations \(antimikroobikumiresistentsus: riikide tervise ja jõukuse kriisi lahendamine\) - The Review on Antimicrobial Resistance, detsember 2014](#).

⁵ <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Health-burden-infections-antibiotic-resistant-bacteria.pdf>.

⁶ <https://www.oecd.org/health/health-systems/AMR-Tackling-the-Burden-in-the-EU-OECD-ECDC-Briefing-Note-2019.pdf>.

Kuigi olemasolevad antimikroobikumid peavad olema jätkuvalt kättesaadavad, tuleb välja töötada ja kättesaadavaks teha uudsed ja tõhusad antimikroobikumid, et võidelda mikroorganismide suureneva resistentsusega olemasolevate toodete suhtes. Uutest antimikroobikumidest on aga puudus. 2021. aasta aprillis jõudis WHO pärast hiljuti heakskiidetud antibiootikumide analüüsi järeldusele, et need antibiootikumid ei ole antimikroobikumiresistentsuse probleemi lahendamiseks piisavad⁷. Lisaks on COVID-19 pandeemia ja Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu võimendanud sõltuvusi ja haavatavusi, mis raskendavad olemasolevate antimikroobikumide kättesaadavust ja tarnimist ELis⁸.

- **Poliitiline taust**

2001. aastal tunnistas liit antimikroobikumiresistentsusega tegelemise tähtsust sellega, et võeti vastu ühenduse 2001. aasta antimikroobikumiresistentsuse vastane strateegia⁹. Seda poliitikasuunda tugevdati komisjoni 2011.–2016. aasta tegevuskavaga,¹⁰ mille eesmärk oli edendada liikmesriikide tegevust. Nagu ELi liikmesriigid taotlesid nõukogu 17. juuni 2016. aasta järeldustes,¹¹ võttis komisjon 2017. aasta juunis vastu ELi terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks¹² (edaspidi „2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava“). 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava tugines 2011.–2016. aasta tegevuskavale, selle hindamisele,¹³ komisjoni antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava¹⁴ kohta saadud tagasisidele ja avalikule konsultatsioonile¹⁵.

Pärast 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava vastuvõtmist on mõned olulised algatused aidanud veelgi tugevdada ELi antimikroobikumiresistentsuse vastast tegevust. Nende seas on lisaks muule strateegiline lähenemisviis ravimitele keskkonnas,¹⁶ strateegia „Talust taldrikule“¹⁷ ja

⁷ <https://www.who.int/news/item/15-04-2021-global-shortage-of-innovative-antibiotics-fuels-emergence-and-spread-of-drug-resistance>.

⁸ https://eu-jamrai.eu/wp-content/uploads/2021/07/1.3.1_Policy_brief_Improving_access_to_essential_antibiotic.pdf.

⁹ [Communication from the Commission on a Community Strategy against antimicrobial resistance \(komisjoni teatis „Ühenduse strateegia antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“\), COM/2001/0333 final.](#)

¹⁰ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Tegevuskava antimikroobsest resistentsusest tingitud ohtude ohjamiseks“ – COM/2011/748 lõplik.](#)

¹¹ [Nõukogu 17. juuni 2016. aasta järeldused, mis käsitlevad „Ühe tervise“ põhimõttele rajaneva lähenemisviisi kohaseid järgmisi samme antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks.](#)

¹² [Komisjoni teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ – COM\(2017\) 339 final.](#)

¹³ https://health.ec.europa.eu/system/files/2020-01/amr_evaluation_2011-16_evaluation-action-plan_0.pdf.

¹⁴ https://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2016_sante_176_action_plan_against_amr_en.pdf

¹⁵ https://health.ec.europa.eu/consultations/open-public-consultation-possible-activities-under-commission-communication-one-health-action-plan_en.

¹⁶ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele „Euroopa Liidu strateegiline lähenemisviis ravimitele keskkonnas“, COM \(2019\) 128 final.](#)

¹⁷ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ \(COM\(2020\) 381 final\).](#)

nullsaaste tegevuskava,¹⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/6¹⁹ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/4,²⁰ komisjoni rakendusotsus (EL) 2020/1729²¹ ja ravimistrateegia²².

Lisaks nendele algatustele võeti vastu mitu konkreetset ettepanekut, eelkõige komisjoni ettepanek vaadata läbi põhjavees ja pinnavees leiduvate saasteainete loetelud,²³ komisjoni ettepanek vaadata läbi asulareovee puhastamise direktiiv²⁴ ja komisjoni ettepanek uue looduse taastamise määruse kohta²⁵.

COVID-19 pandeemia vapustas tugevasti Euroopa tervishoiusüsteeme ja tõi nähtavale puudused meie ühistes terviseohtude vastastes kaitsemeetmetes, ning selle mõjul algatati järgmised poliitikameetmed. Liit asutas Euroopa terviseliidu,²⁶ et luua võimalusi antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks. Nende meetmete hulka kuuluvad muu hulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2371,²⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/2370²⁸ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2022/123,²⁹ mis kõik jõustusid 2022. aastal. Need sisaldavad ka programmi „EL tervise heaks“ (EU4Health),³⁰ eelkõige selle 50 miljonit eurot otsetoetusteks, et ajavahemikul 2023–2026³¹ jätkuvalt toetada liikmesriikide antimikroobikumiresistentsusega seotud meetmeid (ühismeede, millega toetatakse liikmesriikide jõupingutusi, et nakkusi ennetada ja tõrjuda,

¹⁸ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““, COM\(2021\) 400.](#)

¹⁹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus \(EL\) 2019/6, mis käsitleb veterinaarravimeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/82/EÜ \(ELT L 4, 7.1.2019, lk 43\).](#)

²⁰ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta määrus \(EL\) 2019/4, mis käsitleb ravimisõda tootmist, turuleviimist ja kasutamist, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust \(EÜ\) nr 183/2005 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 90/167/EMÜ \(ELT L 4, 7.1.2019, lk 1\).](#)

²¹ [Komisjoni 17. novembri 2020. aasta rakendusotsus \(EL\) 2020/1729, milles käsitletakse zoonootiliste ja kommensaalsete bakterite antimikroobikumiresistentsuse seiret ja aruandlust ning millega tunnistatakse kehtetuks rakendusotsus 2013/652/EL \(ELT L 387, 19.11.2020, lk 8\).](#)

²² [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa ravimistrateegia“, COM/2020/761 final.](#)

²³ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-amending-water-directives_et.

²⁴ https://environment.ec.europa.eu/publications/proposal-revised-urban-wastewater-treatment-directive_et.

²⁵ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-law_et

²⁶ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa terviseliidu loomine: ELi vastupanuvõime suurendamine piiriüleste terviseohtude suhtes“ \(COM \(2020\) 724 final\).](#)

²⁷ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus \(EL\) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleste terviseohtude suhtes ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL \(ELT L 314, 6.12.2022, lk 26\).](#)

²⁸ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus \(EL\) 2022/2370, millega muudetakse määrust \(EÜ\) nr 851/2004, millega asutatakse haiguste ennetuse ja tõrje Euroopa keskus \(ELT L 314, 6.12.2022, lk 1\).](#)

²⁹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. jaanuari 2022. aasta määrus \(EL\) 2022/123, mis käsitleb Euroopa Raviameti suuremat rolli ravimite ja meditsiiniseadmete alases kriisivalmiduses ja -ohjes \(ELT L 20, 31.1.2022, lk 1–37\).](#)

³⁰ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus \(EL\) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm \(programm „EL tervise heaks“\) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus \(EL\) nr 282/2014 \(ELT L 107, 26.3.2021, lk 1\).](#)

³¹ https://ec.europa.eu/assets/sante/health/funding/wp2022_en.pdf.

antimikroobikume mõistlikult kasutada, teha seiret, suurendada teadlikkust ja tugevdada riiklikke tegevuskavasid) ning komisjoni tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) loomist³². Nende uute eeskirjadega loodi tugevdatud õigus- ja finantsraamistik, et parandada ELi terviseohutust ja võimekust ennetuse, valmisoleku, seire, riskihindamise, varajase hoiatamise ja reageerimise valdkonnas, sealhulgas antimikroobikumiresistentsuse alal. Antimikroobikumiresistentsus on kesksel kohal ka ELi üldises tervisestrateegias,³³ mis võeti kasutusele 30. novembril 2022. Antimikroobikumiresistentsus on neljapoolse liidu (ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO), ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP), Maailma Loomatervise Organisatsioon (WOAH) ja Maailma Terviseorganisatsioon (WHO)) ühise terviseühitsuse tegevuskava (2022–2026) üks peamisi tegevussuundi³⁴.

- **Antimikroobikumiresistentsusega seotud probleemid**

Antimikroobikumiresistentsus on terviseühitsuse probleem, piiriülene ja valdkondadevaheline probleem. See tähendab, et see mõjutab inimesi, loomi, taimi ja keskkonda, avaldades mõju tervishoiu- ja toidutootmissüsteemile³⁵. See tähendab ka, et sellega tuleks tegeleda kõigis nendes sektorites ja kaasata paljusid sidusrühmi, ning kõigil tasanditel, sealhulgas ülemaailmsel tasandil.

Samal ajal on liidul ja liikmesriikidel terviseühitsuse põhimõtte raames erinevad pädevustasemed. Lisaks mõjutab antimikroobikumiresistentsus liikmesriike erinevalt, mõnel riigil on antimikroobikumiresistentsusega tegelemisel ja terviseühitsuse põhimõtte kohaldamisel rohkem probleeme kui teistel.

Alates 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava vastuvõtmisest on teadus- ja arendustegevuses ning innovatsioonis tehtud edusamme, mis võivad mõjutada antimikroobikumiresistentsuse vastast võitlust. Teaduslikul uurimisel ja arendamisel on palju vahendeid, millega saab ennetada, avastada või ravida resistentsete patogeenide põhjustatud nakkusi – sealhulgas kiirtestid, millega määratakse kiiresti kindlaks nakkust põhjustav organism ja selle tundlikkus antibiootikumidele enne kui otsustatakse, kas antibiootikumi kasutada või mitte. Nende testide väljatöötamine ja ajakohasena hoidmine nõuab antimikroobikumide suhtes resistentsete bakterite pidevat seiret ülemaailmsel tasandil genoomitehnoloogia abil. Teadus jätkab uute teadmiste ja vahendite loomist ning uute toodete (nt antimikroobikumid, diagnostikavahendid ja vaktsiinid) väljatöötamist. Näiteks keskendutakse käimasolevates uuringutes uute lähenemisviiside väljatöötamisele resistentsete bakterinakkuste kliiniliseks ohjamiseks ja ennetamiseks suure levimusega keskkondades ning üleeuroopalise kliiniliste uuringute võrgustiku loomisele ja toimimisele, et suurendada nakkushaiguste uute diagnostika-, ennetus- ja/või ravistrateegiate testimise ja

³² [Komisjoni 16. septembri 2021. aasta otsus ELi tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse loomise kohta \(C/2021/6712 final\).](#)

³³ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „ELi ülemaailmne tervisestrateegia – Parem tervis kõigile muutuv maailmas“ \(COM\(2022\) 675 final\).](#)

³⁴ <https://www.who.int/publications/i/item/9789240059139>.

³⁵ Maailma Terviseorganisatsiooni terviseühitsuse kõrgetasemeline eksperdirühm (OHHLEP) on andnud terviseühitsuse mõiste täieliku määratluse: <https://www.who.int/news/item/01-12-2021-tripartite-and-unep-support-ohhlep-s-definition-of-one-health>

väljatöötamise tõhusust³⁶. Innovatiivsete ravimite algatuse raames loodud antimikroobikumiresistentsuse teemaline programm „AMR Accelerator“³⁷ käsitleb paljusid antimikroobikumiresistentsusega seotud teaduslikke probleeme ning toetab uute viiside väljatöötamist antimikroobikumiresistentsuse ennetamiseks ja sellega toimetulekuks.

Käitumuslikud ja ühiskondlikud muutused kujundavad ka antimikroobikumiresistentsuse uut konteksti. Eurobaromeetri 2022. aasta eriuuring antimikroobikumiresistentsuse kohta³⁸ näitab, et kuigi pärast viimast, 2018. aasta Eurobaromeetri aruannet³⁹ on tehtud mõningaid edusamme, on antimikroobikumide väärkasutamise vähendamine endiselt probleem. Antimikroobikumide tarbimise optimeerimine ning üldsuse parem teadlikkus antimikroobikumidest ja antimikroobikumiresistentsusest on äärmiselt oluline inimeste tervise kõrgetasemelise kaitse saavutamiseks kogu liidus.

Samuti on üha rohkem tõendeid selle kohta, et antimikroobikumide keskkonda sattumine põhjustab resistentsemate tüvede teket.

- **Liikumine sidusa ja tõhusa raamistiku suunas**

Arvestades antimikroobikumiresistentsuse keerukust, on äärmiselt oluline käsitleda seda ühtses raamistikus terviseühitsuse põhimõtte abil. Antimikroobikumiresistentsuse vastaste poliitikameetmete alane koostöö ja koordineerimine liidu tasandil võimaldab sidusamat, tulemuslikumat ja tõhusamat viisi saavutada liidus edu ning aidata kaasa ülemaailmsetele jõupingutustele.

Kuigi veterinaarsektoris on tehtud suuri edusamme, eelkõige määruste (EL) 2019/6 ja (EL) 2019/4 ning strateegias „Talust taldrikule“ ja nullsaaste tegevuskavas sätestatud antimikroobikumide müügi vähendamise eesmärgi kaudu, on nüüd äärmiselt oluline täiendavalt käsitleda inimeste tervist, mille alal on liikmesriikide jõupingutused endiselt keskse tähtsusega, ja laiendada tegevust keskkonna alal. Samuti on vaja kehtestada antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise soovituslikud sihttasemed inimeste tervise valdkonnas, et saavutada ühised eesmärgid kindlaksmääratud aja jooksul ja jälgida edusamme. Lisaks tuleks edendada antimikroobikumide ja muude inimesi mõjutava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks oluliste meditsiiniliste vastumeetmete väljatöötamist ja kättesaadavust ning rakendada uuenduslikke rahastusvõimalusi, et toetada tõhusate antimikroobikumide väljatöötamist ja kättesaadavust. Lõpetuseks tuleb laiendada ja täiendada 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava raames rakendatavaid meetmeid, et saavutada maksimaalne koostoime ja tugevam vastus antimikroobikumiresistentsusele kogu liidus ja mujal.

Soovitatud meetmetega on käesoleva nõukogu soovitusel ettepaneku eesmärgid järgmised:

- tugevdada terviseühitsuse põhimõttest lähtuvaid riiklikke antimikroobikumiresistentsuse vastaseid tegevuskavasid;

³⁶ <https://www.ecraid.eu/projects/ecraid-base/about-ecraid-base>.

³⁷ <https://amr-accelerator.eu>.

³⁸ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2632>.

³⁹ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/eurobarometer-antimicrobial-resistance-2018-11-15_en.

- tugevdada antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise jälgimist ja seiret;
- tugevdada nakkushaiguste ennetust ja tõrjet;
- arendada antimikroobikumiresistentsuse ärahoidmist ja antimikroobikumide mõistlikku kasutust;
- soovitada sihttasemeid antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise jaoks inimestervishoius;
- parandada teadlikkust, haridust ja koolitust;
- toetada teadus- ja arendustegevust ning stiimuleid innovatsiooniks ning juurdepääsuks antimikroobikumidele ja muudele antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiinilistele vastumeetmetele;
- tihendada koostööd ning
- tõhustada üleilmseid meetmeid.

Komisjoni ettepanek võtta vastu nõukogu soovitus antimikroobikumiresistentsuse kohta on seotud antimikroobikumiresistentsuse alaste meetmetega, mis pakuti välja liidu ravimialaste õigusaktide läbivaatamise raames⁴⁰ (st stimuleerida uudsete antimikroobikumide väljatöötamist, tagada nende mõistlik kasutamine ja tugevdada müügiloa andmisel keskkonnariski hindamist). Koos täiendavad ja laiendavad need 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava raames võetavaid meetmeid ning annavad liidule vahendid, mida on vaja selle vaigse pandeemia vastu võitlemiseks.

• **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva ettepaneku eesmärgid on kooskõlas poliitikavaldkonnas kehtivate meetmetega, eelkõige 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskavaga, mille eesmärk on: i) muuta liit antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse prima tava piirkonnaks; ii) toetada teadus- ja arendustegevust ning innovatsiooni ning iii) kujundada ülemaailmset tegevuskava. See on kooskõlas ka järgmistega:

- strateegiline lähenemisviis keskkonnas leiduvatele ravimitele, mis sisaldab mitmeid meetmeid antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks;
- määrus (EL) 2019/6 ja määrus (EL) 2019/4, milles on sätestatud mitmesugused meetmed antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks;
- komisjoni rakendusotsus (EL) 2020/1729,
- Euroopa ravimistrateegia, milles tunnistati mitmeid antimikroobikumiresistentsusega seotud probleeme, sealhulgas väheseid investeringuid antimikroobikumidesse ja antibiootikumide sobimatut kasutamist; nende probleemidega tegeldakse praegu ravimeid käsitlevate seadusandlike ettepanekute abil;

⁴⁰ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv inimestervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate liidu eeskirjade kohta ning direktiivi 2001/83/EÜ [ja seda muutvate direktiivide] ja direktiivi 2009/35/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta, ning ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles sätestatakse liidu kord inimestervishoius kasutatavate ravimite lubade andmise ja järelevalve kohta ning kehtestatakse Euroopa Ravimiametit reguleerivad eeskirjad, muudetakse määrust (EÜ) nr 1394/2007 ja määrust (EL) nr 536/2014 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 726/2004, määrus (EÜ) nr 141/2000 ja määrus (EÜ) nr 1901/2006.

- programm „EL tervise heaks“ (2021–2027) ja programm „Euroopa horisont“ (2021–2027), mille raames rahastatakse mitut antimikroobikumiresistentsuse vastast tegevust; ning
- ülemaailmne tervisestrateegia, mille ühe juhtpõhimõtte kohaselt kutsutakse üles rakendama terviseühtsusel põhinevat lähenemist ja tõhustama võitlust antimikroobikumiresistentsuse vastu.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesoleva ettepanekuga taotletavad eesmärgid on kooskõlas muude liidu poliitikavaldkondadega, eelkõige ühise põllumajanduspoliitikaga,⁴¹ mille peamiste eesmärkide hulgas on loetletud antimikroobikumiresistentsusega tegelemine,⁴² strateegiaga „Talust taldrikule“ ja nullsaaste tegevuskavaga, mille eesmärk on vähendada 2030. aastaks liidus põllumajandusloomade ja vesiviljeluse antimikroobikumide kogumüüki 50 %. Programmist „Horisont 2020“⁴³ eraldati üle 690 miljoni euro, et toetada antimikroobikumiresistentsuse alaseid teadusuuringuid ja innovatsiooni osana laiemast nakkushaiguste alast uurimistegevusest. Antimikroobikumiresistentsusega seotud teadusuuringute ja innovatsiooni toetamine jätkub nüüd programmi „Euroopa horisont“ raames.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Euroopa Liidu toimimise lepingus, eriti selle artikli 168 lõikes 6 on sätestatud, et nõukogu võib komisjoni ettepaneku põhjal võtta vastu soovitusi kõnealuses artiklis sätestatud eesmärkidel. See sisaldab ka võimalust võtta vastu soovitus liidu meetmete tõhustamise kohta antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks terviseühtsuse põhimõtte raames, mis täiendab liikmesriikide poliitikat ja aitab võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu, mis on liidus oluline terviseprobleem.

- **Subsidiaarsus**

Antimikroobikumiresistentsus on valdkondadevaheline ja piiriülene probleem, mis mõjutab inimeste, loomade ja taimede tervist ning keskkonda. See nõuab jõulist ja kooskõlastatud reageerimist. Liidu tasand annab antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemisele selge lisaväärtuse, kuna ükski üksikmeede ja ükski liikmesriik ei suuda üksinda pakkuda asjakohast lahendust.

Käesolevas nõukogu soovitusel ettepanekus sätestatakse valdkonnad, milles liikmesriigid saavad tegutseda ühtsel ja kooskõlastatud viisil, nii et nad samal ajal võtavad vastutuse oma tervishoiupoliitika määratlemise ning tervishoiuteenuste ja

⁴¹ https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-glance_en.

⁴² https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/new-cap-2023-27/key-policy-objectives-new-cap_en; ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, p. 1).

⁴³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1291/2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1982/2006/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 104).

arstiabi korraldamise ja osutamise eest vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 168 lõikele 7.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kavandatud eesmärgi saavutamiseks sobiv ega lähe kaugemale sellest, mis on vajalik ja proportsionaalne.

- **Vahendi valik**

Nõukogu soovitus on asjakohane vahend, mida on sageli kasutatud liidu rahvatervise valdkonna meetmete jaoks. Õigusliku vahendina annab see märku liikmesriikide poliitilisest tahtest leppida kokku esitatud meetmed ja teha selles valdkonnas koostööd, samal ajal täielikult tunnistades liikmesriikide pädevust rahvatervise valdkonnas.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskavas on sätestatud raamistik jätkuvate ja ulatuslike meetmete võtmiseks, et vähendada antimikroobikumiresistentsuse teket ja levikut. 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava ei saa veel hinnata, sest selle rakendamine on alles pooleli. Sellele vaatamata toetab käesolevale nõukogu soovitus ettepanekule lisatud komisjoni talituste töödokumenti tulevikukindluse analüüsiuuring, milles hinnatakse 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse tegevuskava seniseid tulemusi ja määratakse kindlaks prioriteedid, mille põhjal teha edasisi parandusi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Teavet koguti 24. veebruarist 2022 kuni 24. märtsini 2022 korraldatud tagasisidekorjes teemal „Antimikroobikumiresistentsus – soovitus võtta lisameetmeid“,⁴⁴ mille käigus saadi 161 ainulaadset vastust ja 28 asjakohast dokumenti.

Sidusrühmade seisukohti koguti ka liikmesriikide ja antimikroobikumiresistentsuse valdkonna ekspertidega läbi viidud sihtkonsultatsioonide kaudu käesoleva ettepaneku aluseks olevate uuringute ja aruannete raames.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ettepaneku koostamiseks saadi teavet järgmistest uuringutest ja aruannetest:

- uuring ELi antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava tulevikukindluse analüüsi kohta, i) et teha kindlaks antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse praegused ja tulevased probleemid ja võimalused ning teha kindlaks ELi tegevusvaldkonnad ning ii) teha esialgne tulemuste hindamine 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava mõne tegevuse kohta⁴⁵;

⁴⁴ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13322-Antimicrobial-resistance-recommendation-for-greater-action_et.

⁴⁵ Euroopa Komisjoni tervise ja toiduohutuse peadirektoraat. *Study on a future-proofing analysis of the 2017 AMR action plan: final report* (Uuring 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava

- kaks uuringut, millega toetatakse komisjoni talitusi⁴⁶ i) antimikroobikumiresistentsuse vastu varude kogumise võimaluste uurimisel⁴⁷ ja ii) antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete turule toomisel⁴⁸;
- arvamus teemal „Antimikroobikumiresistentsuse haldamine kogu tervishoiusüsteemis“, mille koostas sõltumatu eksperdirühm tõhusate tervishoidu investeerimise viiside kohta⁴⁹;
- ülevaatearuanne liikmesriikide terviseühitsuse põhimõttest lähtuvatest riiklikest antimikroobikumiresistentsuse vastastest tegevuskavadest⁵⁰;
- 2022. aasta Eurobaromeetri antimikroobikumiresistentsuse uuringu tulemused; ning
- ELi antimikroobikumiresistentsusega seotud terviseühitsuse võrgustiku⁵¹ allrühma aruanne⁵².

- **Mõju hindamine**

Mõjuhinnangut ei tehtud, kuna soovitused täiendavad liikmesriikide algatusi, kavandatud meetmed on mittesiduva ja vabatahtliku iseloomuga ning liikmesriikidel on tegutsemisruumi, et kohandada oma lähenemisviise vastavalt riikide vajadustele. Ettepaneku koostamisel lähtuti uuringutest, konsultatsioonidest liikmesriikidega ja tagasisidekorjest.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Käesolevas nõukogu soovitusel ettepanekus austatakse põhiõigusi ja järgitakse Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid, eelkõige artiklis 35 sätestatud õigust inimeste tervise kõrgetasemelisele kaitsel kogu liidu poliitika ja kõigi meetmete määratlemisel ja rakendamisel.

tulevikukindluse analüüsi kohta: lõpparuanne). Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2875/636347>.

⁴⁶ Euroopa tervisealasteks hädaolukordadeks valmisoleku ja neile reageerimise asutuse (HERA) tellitud uuringud.

⁴⁷ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/hera-commissioned-feasibility-study-stockpiling-antimicrobials-against-amr-published-2023-02-02_et.

⁴⁸ European Commission, European Health and Digital Executive Agency, *Study on bringing AMR medical countermeasures to the market: final report* (Antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete turule toomise uuring; lõpparuanne). Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023 <https://data.europa.eu/doi/10.2925/442912>.

⁴⁹ https://health.ec.europa.eu/publications/managing-antimicrobial-resistance-across-health-system-0_et
⁵⁰ https://health.ec.europa.eu/publications/overview-report-member-states-one-health-national-action-plans-against-antimicrobial-resistance_et.

⁵¹ https://health.ec.europa.eu/latest-updates/final-report-subgroup-established-under-eu-amr-one-health-network-formulate-suggestions-amr-actions-2022-09-05_et.

⁵² Sellele allrühmale tehti ülesandeks pakkuda liikmesriikide poolt tehnilist oskusteavet ja arvamus komisjonile vajalike konkreetsete eesmärkide ja tegevuste kohta, et tugevdada ELi ja liikmesriikide meetmeid antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks, eelkõige rahvatervise, loomatervise, taimetervise ja keskkonna valdkonnas, võttes arvesse viimaseid poliitilisi arenguid ja vajadust vähendada antimikroobikumiresistentsust.

4. MÕJU EELARVELE

Puudub

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning seire, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon esitab [neli aastat pärast käesoleva soovitusel vastuvõtmist] aruande käesoleva soovitusel rakendamisel tehtud edusammude kohta. Selleks töötatakse välja seireraamistik.

Ettepanek:

NÕUKOGU SOOVITUS

antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks võetavate ELi meetmete tõhustamise kohta terviseühitsuse põhimõtte raames

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 168 lõiget 6,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) 2022. aasta juulis tunnistas komisjon koos liikmesriikidega, et antimikroobikumiresistentsus on üks kolmest kõige prioriteetsemast terviseohust¹. Hinnanguliselt sureb ELis/EMPs igal aastal antibiootikumide suhtes resistentsete bakterite põhjustatud nakkuse otsesel tagajärjel üle 35 000 inimese². Antimikroobikumiresistentsuse mõju tervisele on võrreldav gripi, tuberkuloosi ja HIV/AIDSi mõjude summaga. Üldiselt näitavad viimased andmed,³ et peaaegu kõigi bakteri ja antimikroobikumiresistentsuse kombinatsioonide nakkus- ja surmajuhtumite arv kasvab märkimisväärselt, eriti tervishoiuasutustes. Ligikaudu 70 % antibiootikumiresistentsete bakteritega nakatumise juhtudest olid tervishoiuteenustega seotud nakatumised.
- (2) Antimikroobikumiresistentsusel on tõsised tagajärjed tervishoiusüsteemidele inimeste tervise osas ja tugev majanduslik mõju. Antimikroobikumiresistentsus vähendab nakkushaiguste ennetamise ja ravi võimekust ning seeläbi ohustab muu hulgas kirurgiliste operatsioonide tegemise võimalusi, immuunpuudulikkusega patsientide ravi, elundite siirdamist ja vähiravi. See põhjustab ELi/EMP riikide tervishoiusüsteemidele suuri kulusid⁴. Antimikroobikumiresistentsus on ka oht toiduohutusele ja toiduga kindlustatusele, kuna see mõjutab loomade tervist ja tootmissüsteeme.
- (3) Antimikroobikumiresistentsus on terviseühitsuse küsimus, mis tähendab, et see hõlmab inimeste ja loomade tervist ning keskkonda ning on mitmetahuline piiriülene terviseoht, millega ei saa tegeleda üks sektor iseseisvalt või üksikud riigid üksi. Antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemine nõuab kõrgetasemelist sektoritevahelist ja riikidevahelist koostööd, sealhulgas ülemaailmsel tasandil.
- (4) Komisjoni 29. juuni 2017. aasta teatises „Euroopa terviseühitsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ (edaspidi „2017. aasta

¹ https://health.ec.europa.eu/publications/hera-factsheet-health-union-identifying-top-3-priority-health-threats_et.

² <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/Health-burden-infections-antibiotic-resistant-bacteria.pdf>.

³ <https://www.ecdc.europa.eu/en/news-events/eaad-2022-launch>.

⁴ <https://www.oecd.org/health/health-systems/AMR-Tackling-the-Burden-in-the-EU-OECD-ECDC-Briefing-Note-2019.pdf>.

antimikroobikumiresistentsuse vastane tegevuskava“)⁵ on esitatud üle 70 meetme, mis puudutavad inimeste tervist, loomade tervist ja keskkonda ning mille edusamme on korrapäraselt jälgitud⁶. Siiski on vaja võtta täiendavaid meetmeid, eelkõige inimeste tervise ja keskkonna valdkonnas, mis nõuab, et komisjon ja liikmesriigid pööraksid käesoleva soovitusel kaudu nendele valdkondadele rohkem tähelepanu.

- (5) Programm „EL tervise heaks“⁷ pakub märkimisväärsed investeeringuid antimikroobikumiresistentsuse vastasesse võitlusesse, eelkõige otsetoetuste kaudu liikmesriikide ametiasutustele antimikroobikumiresistentsuse vastaste meetmete rakendamiseks, toetades liikmesriike muu hulgas terviseühitsuse põhimõttest lähtuvate riiklike antimikroobikumiresistentsuse vastaste tegevuskavade rakendamisel, nii kogukonnas omandatud kui ka tervishoiuteenustega seotud nakkuste ennetamisel ja tõrjel, ning antimikroobikumide kasutamise järelevalve strateegiate rakendamisel. See peaks toetama käesoleva nõukogu soovitusel rakendamist liikmesriikides. Programmist „Euroopa horisont“⁸ toetatakse teadus- ja innovatsioonimeetmeid ning terviseühitsuse põhimõtte kohast antimikroobikumiresistentsuse alast partnerlust,⁹ samal ajal kui Euroopa Investeeringupanga¹⁰ rahastamine ja tehnilise toe instrumendist¹¹ antav abi võiks anda täiendavat toetust käesoleva nõukogu soovitusel rakendamiseks.
- (6) Terviseühitsuse põhimõttest lähtuvad riiklikud tegevuskavad antimikroobikumiresistentsuse vastu on olulised selleks, et reageerida antimikroobikumiresistentsusele kooskõlastatult kõigis sektorites. ÜRO Peaassamblee 2016. aasta kõrgetasemelisel antimikroobikumiresistentsuse teemalisel kohtumisel vastu võetud poliitilises deklaratsioonis¹² kohustusid liikmesriigid tegema tööd riiklikul, piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil, et töötada vastavalt maailma terviseassamblee resolutsioonile 68.7 välja mitut valdkonda hõlmavad tegevuskavad kooskõlas terviseühitsuse põhimõttega ja ülemaailmse antimikroobikumiresistentsuse vastase tegevuskavaga¹³. Nõukogu 17. juuni 2016. aasta järeldustes¹⁴ kutsuti liikmesriike üles kehtestama enne 2017. aasta keskpaika antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemise riiklik tegevuskava, mis lähtub terviseühitsuse põhimõttest ja on kooskõlas WHO ülemaailmse antimikroobikumiresistentsuse vastase tegevuskava eesmärkidega.

⁵ https://health.ec.europa.eu/system/files/2020-01/amr_2017_action-plan_0.pdf.

⁶ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-04/amr_2018-2022_actionplan_progressreport_en.pdf.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. märtsi 2021. aasta määrus (EL) 2021/522, millega luuakse liidu tervisevaldkonna tegevusprogramm (programm „EL tervise heaks“) ajavahemikuks 2021–2027 ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 282/2014 (ELT L 107, 26.3.2021, lk 1).

⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“ ja kehtestatakse selle osalemis- ja levitamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1290/2013 ja (EL) nr 1291/2013 (ELT L 170, 12.5.2021, lk 1).

⁹ https://cordis.europa.eu/programme/id/HORIZON_HORIZON-HLTH-2024-DISEASE-09-01; https://research-and-innovation.ec.europa.eu/system/files/2022-02/ec_rtd_he-partnerships-onehealth-amr.pdf.

¹⁰ <https://www.eib.org/en/index.htm>.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

¹² <https://digitalibrary.un.org/record/845917#record-files-collapse-header>.

¹³ <https://www.who.int/publications/i/item/9789241509763>.

¹⁴ Nõukogu 17. juuni 2016. aasta järeldused, mis käsitlevad „Ühe tervise“ põhimõttele rajaneva lähenemisviisi kohaseid järgmisi samme antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks.

- (7) 18. oktoobri 2022. aasta ülevaatearuandes¹⁵ leidis komisjon, et kuigi riiklikud tegevuskavad olid kehtestatud kõigis liikmesriikides, kusjuures enamik neist põhines vähemalt teataval määral terviseühtsuse põhimõttel, erinesid nende tegevuskavade sisu ja üksikasjad märkimisväärselt. Samuti jõuti järeldusele, et paljud liikmesriigid peaksid rohkem järgima terviseühtsuse põhimõtet, eelkõige seoses keskkonnameetmetega, mis sageli puuduvad või ei ole hästi välja arendatud. Lõpuks, sellised põhikoostisosad nagu toimimise, seire ja hindamise osad üldiselt ei olnud riiklikes tegevuskavades endis hästi välja töötatud ega ka seotud dokumentides kättesaadavad. Pealegi puudus riiklikes tegevuskavades enamasti teave eelarve kohta. Need asjaolud tekitavad probleemi riiklike tegevuskavade jätkusuutliku rakendamise osas ja liikmesriikides strateegiliste eesmärkide tulemuslikuks saavutamiseks kehtestatud meetmete osas. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et neil on terviseühtsuse põhimõttel rajanev riiklik tegevuskava, mis põhineb asjakohasel struktuuril, seirel ja ressurssidel.
- (8) Antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise usaldusväärne jälgimine ja seire kõigil inimeste, aga ka veterinaar-, taime- ja keskkonnasektori tasandil on äärmiselt oluline, et hinnata antimikroobikumiresistentsuse levikut, toetada antimikroobikumide mõistlikku kasutamist ning anda teavet nakkuste ennetamise ja tõrje meetmete kohta.
- (9) Liikmesriigid peavad koguma asjakohaseid ja võrreldavaid andmeid mikroobivastaste veterinaarravimite müügist ja mikroobivastaste ravimite kasutamise kohta loomaliikide kaupa¹⁶. Kuigi Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2371¹⁷ kohaldamine ja rakendamine võimaldab parandada võrreldavate ja ühilduvate andmete ja teabe kogumist antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise kohta, on vaja liikmesriikide täiendavaid meetmeid, et kõrvaldada olemasolevad jälgimis- ja seirelüngad ning tagada antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimist käsitlevate andmete täielikkus kõigil tasandil, sealhulgas soovitades esitada andmeid ning töötades välja antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise jälgimise integreeritud süsteemid, mis hõlmavad inimeste, loomade ja taimede tervist ning toitu, reovett ja keskkonda.
- (10) Vaja on rohkem tõendeid antimikroobikumiresistentsuse arengu ja leviku kohta patogeenide kokkupuutel taimekaitsevahendite ja biotsiididega. Sellise resistentsuse arengu võimalust tuleks arvesse võtta taimekaitsevahendite ja biotsiidide ohutuse hindamisel ja otsuste tegemisel.
- (11) Kuigi antimikroobikumiresistentsuse keskkonnamõõtmele on pööratud suhteliselt vähem tähelepanu kui inimeste või loomade tervist mõjutavale antimikroobikumiresistentsusele, näitavad üha enamad tõendid, et looduskeskkond võib olla peamine resistentsete mikroobide reservuaar ja tekkekoht. Kooskõlas terviseühtsuse põhimõttega on oluline teha antimikroobikumiresistentsuse keskkonnaseiret magevees, reovees ja põllumajandusmuldades, et paremini mõista keskkonnas esinevate antimikroobikumijääkide rolli antimikroobikumiresistentsuse

¹⁵ https://health.ec.europa.eu/publications/overview-report-member-states-one-health-national-action-plans-against-antimicrobial-resistance_et.

¹⁶ Kooskõlas veterinaarravimeid käsitleva määruse (EL) 2019/6 nõuetega.

¹⁷ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. novembri 2022. aasta määrus \(EL\) 2022/2371, milles käsitletakse tõsiseid piiriüleseid terviseohtusid ja millega tunnistatakse kehtetuks otsus nr 1082/2013/EL \(ELT L 314, 6.12.2022, lk 26\).](#)

tekkimisel ja levikul, keskkonna saastatuse taset ja ohtusid inimeste tervisele. Seire on oluline ka kliiniliste andmete täiendamiseks, kuna proovid võetakse suurest üldkogumist.

- (12) Ravimite jääke leidub laialdaselt magevees (pinnavesi ja põhjavesi) ja pinnases ning mitmed avaldatud uuringud näitavad, et antibiootikumijäägid võivad aidata kaasa antimikroobikumiresistentsuse tekkele. Antimikroobikumiresistentsuse geenide ja resistentsete organismide võimalikud keskkonda pääsemise kohad on reoveepuhastid.
- (13) Kuigi komisjoni 2022. aasta sügise ettepanekute eesmärk on tugevdada antimikroobikumiresistentsuse keskkonnaseiret magevees, reovees ja põllumajandusmuldades,¹⁸ on aru saadud vajadusest töötada keskkonna- ja muude jälgimissüsteemide jaoks välja integreeritud, terviseühtsuse põhimõttel rajanev lähenemine antimikroobikumiresistentsusele¹⁹. Inimestel, loomadel, taimedel, toidus, reovees ja keskkonnas esinevate ravimiresistentsete mikroorganismide leidude integreeritud seire on vajalik, et kiiresti avastada ja ennetada haiguspuhanguid ning võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu kõigis sektorites. Tihedam koostöö nende sektorite vahel võib anda ka rahalist kokkuhoidu. Selle töö käigus jagatakse sektorite vahel andmeid ja teavet, et võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu tõhusamalt ja kooskõlastatumalt. Nende seiresüsteemide kaudu saadud andmed võivad parandada arusaamist antimikroobikumiresistentsuse keerukast epidemioloogiast, et suunata poliitilisi soovitusi ja töötada välja algatusi, et reageerida antimikroobikumiresistentsusega seotud riskidele enne, kui neist saavad ulatuslikud hädaolukorrad.
- (14) Antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemisele aitavad kaasa tugev nakkuste ennetamine ja tõrje, eelkõige aktiivraviasutustes, näiteks haiglates ja pikaajalise hoolduse asutustes. COVID-19 pandeemia suurendas teadlikkust nakkuste ennetamisest ja tõrjest, sealhulgas hügieenimeetmetest, et vähendada mikroobide, sealhulgas resistentsete mikroobide levikut. Kuna aga üle 70 % antimikroobikumiresistentsusega seotud haiguskooormusest on tingitud tervishoiuteenustega seotud nakkustest, on vaja paremini tagada nakkuste ennetamise ja tõrje kõrget taset. Selle hulka kuulub ka patsiendi ohutuse kõrge tase.
- (15) Kuigi tunnistatakse, et antimikroobikumide väärkasutamine nii inimestel kui ka loomadel on antimikroobikumiresistentsuse suurenemise peamine põhjus, on liikmesriikides järjepidevalt teatatud puudustest antimikroobikumiresistentsuse vältimisel. Et vähendada antimikroobikumiresistentsuse teket ja levikut, on oluline antimikroobikumide mõistlik kasutamine ning nakkuste ennetuse ja tõrje kõrge tase kogukonnas, haiglates ja hooldekodudes. Käesolev soovitus täiendab nõukogu 15. novembri 2001. aasta soovitust antimikroobsete ainete mõistliku kasutamise kohta

¹⁸ [Komisjoni 26. oktoobri 2022. aasta ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, direktiivi 2006/118/EÜ, mis käsitleb põhjavee kaitset reostuse ja seisundi halvenemise eest, ning direktiivi 2008/105/EÜ, mis käsitleb keskkonnakvaliteedi standardeid veepoliitika valdkonnas, COM\(2022\) 540 final ja komisjoni 26. oktoobri 2022. aasta ettepanek: direktiiv asulareovee puhastamise kohta \(uuesti sõnastatud\), COM\(2022\) 541 final.](#)

¹⁹ Euroopa Komisjoni tervise ja toiduohutuse peadirektoraat. *Study on a future-proofing analysis of the 2017 AMR action plan: final report* (Uuring 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava tulevikukindluse analüüsi kohta: lõpparuanne). Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2875/636347>.

inimtervishoius,²⁰ nõukogu 9. juuni 2009. aasta soovitus, mis käsitleb patsiendi ohutust, sealhulgas tervishoiuteenustega seotud nakkuste ennetamist ja tõrjet,²¹ ning 2017. aasta suuniseid antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta inimtervishoius²². Samuti täiendab see ravimeid käsitlevate liidu õigusaktide läbivaatamist, mille raames tehakse ettepanek lisada inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate liidu eeskirjade läbivaadatud direktiivi²³ konkreetsed reguleerivad meetmed, millega soodustatakse antimikroobikumide mõistlikku kasutamist.

- (16) Antimikroobikumiresistentsus suurendab loomade haigestumust ja suremust. See ohustab loomade tervist ja heaolu ning seega ka loomade tootlikkust, ning sellel on põllumajandussektoris suur sotsiaal-majanduslik mõju. Loomade tervis ja heaolu, eelkõige toidu tootmiseks kasvatatavate loomade tervis ja heaolu mõjutavad toiduahela ohutust. Loomade hea tervise ja heaolu tagamine parandab loomade vastupanuvõimet ja muudab nad haiguste suhtes vähem vastuvõtlikuks, ning see aitab vähendada antimikroobikumide kasutamist.
- (17) Reoveesetete ja sõnniku kasutamine väetistena põllumajandusmullas võib tekitada antimikroobikumiresistentsust keskkonda levivate antimikroobikumiresistentsete bakterite ja antimikroobikumiresistentsete geenide kaudu ning see saastab toiduahelat veelgi enam. Kuigi andmeid sellise levimise kohta on vaja rohkem, on vaja kasutusele võtta mõistlikud sõnnikukäitlemise tavad.
- (18) Tõhus viis antimikroobikumiresistentsuse ennetamise ja vähendamise seotud eesmärkide saavutamiseks kindlaksmääratud aja jooksul ja edusammude jälgimiseks²⁴ on konkreetsete mõõdetavate eesmärkide seadmine. Antimikroobikumiresistentsusega seotud eesmärkide üle on peetud arutelusid rahvusvahelisel tasandil, näiteks antimikroobikumiresistentsuse üleatlandilise tööühma,²⁵ ÜRO kestliku arengu eesmärkide toetusühma²⁶ ja G7²⁷ raames. Hiljuti, 2022. aasta novembris tunnistati ülemaailmsel kõrgetasemelisel ministrite konverentsil antimikroobikumiresistentsuse teemal, kui oluline on seada eesmärgid, et ergutada tugevat riiklikku ja ülemaailmset poliitilist tegevust ning ühendada jõupingutused ja kohustused²⁸.
- (19) Kuigi strateegias „Talust taldrikule“²⁹ ja nullsaaste tegevuskavas³⁰ on seatud eesmärk vähendada 2030. aastaks ELis põllumajandusloomadel ja vesiviljeluses kasutamiseks

²⁰ [Nõukogu 15. novembri 2001. aasta soovitus antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta inimtervishoius \(ELT L 34, 5.2.2002, lk. 13\).](#)

²¹ [Nõukogu 9. juuni 2009. aasta soovitus, mis käsitleb patsiendi ohutust, sealhulgas tervishoiuteenustega seotud nakkuste ennetamist ja tõrjet \(ELT C 151, 3.7.2009, lk 1\).](#)

²² [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52017XC0701\(01\).](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52017XC0701(01))

²³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv inimtervishoius kasutatavaid ravimeid käsitlevate liidu eeskirjade kohta, millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2001/83/EÜ [ja seda muutvad direktiivid] ja direktiiv 2009/35/EÜ.

²⁴ [ECDC, EFSA and EMA Joint Scientific Opinion on a list of outcome indicators as regards surveillance of antimicrobial resistance and antimicrobial consumption in humans and food-producing animals.](#)

²⁵ <https://www.cdc.gov/drugresistance/tatfar/index.html>.

²⁶ <https://sdgs.un.org/goals>.

²⁷ <https://www.g7germany.de/resource/blob/974430/2042058/5651daa321517b089cdccfaafd1e37a1/2022-05-20-g7-health-ministers-communicue-data.pdf>.

²⁸ <https://fm.gov.om/global-conference-on-antimicrobial-resistance-issues-muscat-manifesto/>.

²⁹ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Strateegia „Talust taldrikule“ õiglase, tervisliku ja keskkonnahoidliku toidusüsteemi edendamiseks“ \(COM\(2020\) 381 final\).](#)

ette nähtud antimikroobikumide kogumüüki 50 % ning ühise põllumajanduspoliitika toetusmeetmete³¹ kaudu tuleks jälgida antimikroobikumide vähendatud kasutamist põllumajandusloomadel, ei ole ELi tasandil praegu kehtestatud antimikroobikumiresistentsusega seotud eesmärki inimtervishoiusektoris. Komisjon on koos Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusega (ECDC) kavandanud nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil konkreetsed eesmärgid antimikroobikumide tarbetu kasutamise vähendamiseks. Liikmesriikide tasandil soovitatud eesmärkides on hoolikalt arvesse võetud iga riigi olukorda ning praeguseid antimikroobikumide tarbimise eri tasemeid ja peamiste resistentsete patogeenide levikut. Need eesmärgid näitavad, kui palju peaks iga liikmesriik pingutama ELi ühiste eesmärkide saavutamiseks, ilma seejuures patsientide tervist ja ohutust kahjustamata. Samuti võimaldavad need vajaduse korral sihipärast toetust ja tulevastel aastatel tehtavate edusammude jälgimist.

- (20) Antimikroobikumide tarbimist ja antimikroobikumiresistentsust käsitlevate soovituslike eesmärkide kehtestamine ELi tasandil on kasulik vahend edusammude saavutamiseks ja arengu jälgimiseks nii antimikroobikumiresistentsust mõjutavate aluspõhjuste osas, milleks on eelkõige antimikroobikumide tarbimine, kui ka antimikroobikumiresistentsuse leviku osas, eelkõige seoses nende patogeenidega, mis kujutavad endast suurimat koormust ja ohtu rahvatervisele ELis. Soovituslikud eesmärgid põhinevad olemasolevatel andmetel, mis on esitatud 2019. aastal tehtud ELi seire raames³². 2019. aasta valiti võrdlusaluseks, kuna 2020. ja 2021. aasta olukorda peetakse COVID-19 pandeemia ja kehtestatud ebatavaliste piirangute tõttu erandlikuks ja seega ebasobivaks aluseks. Soovituslikud eesmärgid peaksid aitama kaasa ühiste eesmärkide saavutamisele ja neid saab täiendada riiklike eesmärkidega, mis hõlmavad muid antimikroobikumiresistentsusega seotud aspekte, nagu nakkuste ennetamine ja tõrje, antimikroobikumiresistentsuse vältimine, retseptide väljakirjutamise tavad ja koolitus.
- (21) Eurobaromeetri 2022. aasta eriuuring antimikroobikumiresistentsuse kohta³³ näitab, et inimeste teadmised antibiootikumide kohta on ELis ikka veel puudulikud. Ainult pooled küsitletutest olid teadlikud, et antibiootikumid ei ole tõhusad viiruste vastu. Samuti selgus uuringust, et endiselt on liidu kodanike teadlikkus antibiootikumide kohta liikmesriigiti väga erinev. Lisaks kasutab peaaegu iga kümnes liidu kodanik antibiootikume ilma retseptita. Need tulemused näitavad, et teadmiste edendamiseks ja käitumise muutmiseks on vaja kõigil tasanditel suurendada ja parandada teavitustegevust ja teadlikkuse suurendamist antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta.

³⁰ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Heas seisundis planeet kõigi jaoks. ELi tegevuskava „Õhu, vee ja pinnase nullsaaste suunas““, COM\(2021\) 400.](#)

³¹ ÜPP strateegiakava määruses kehtestatud tulemusnäitaja R.43 (antimikroobikumide kasutamist piiravate toetatud meetmetega seotud loomühikute osakaal) põhjal, [\(Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus \(EL\) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatistfondist \(EAGF\) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist \(EAFRD\) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade \(ÜPP strateegiakavad\) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused \(EL\) nr 1305/2013 ja \(EL\) nr 1307/2013 \(ELT L 435, 6.12.2021, lk 1\).](#)

³² Andmed põhinevad antimikroobikumiresistentsuse seire üleeuroopalise võrgustiku (EARS-Net) olemasolevatel andmetel.

³³ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2632>.

- (22) Antimikroobikumiresistentsuse vastases võitluses on oluline roll inimeste tervise, veterinaaria ja agronoomiasektoris antimikroobikumiresistentsuse, nakkuste ennetamise ja tõrje ning terviseühtsuse põhimõtte valdkonnas töötavate inimeste haridusel, teadlikkusel ja koolitusel, eelkõige nende rolli tõttu antimikroobikumide mõistliku kasutamise pooldajatena ning patsientide ja põllumajandustootjate harijatena. Jätkuõppe programmid ja õppekavad peaksid vajaduse korral hõlmama kohustuslikke valdkondadevahelisi koolituskursusi ja kohustuslikke pädevuskursusi antimikroobikumiresistentsuse, nakkuste ennetamise ja tõrje, keskkonnariskide, bioturvalisuse ja antimikroobikumiresistentsuse vältimise kohta.
- (23) Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) andmetel on alates 2017. aasta juulist heaks kiidetud 11 uut antibiootikumi (kas Euroopa Komisjoni või USA Toidu- ja Raviameti või mõlema poolt). Kui mõned erandid välja arvata, on äsja heakskiidetud antibiootikumide kliiniline kasu võrreldes olemasolevate ravimeetoditega piiratud, sest üle 80 % neist pärinevad olemasolevatest antibiootikumiklassidest, mille resistentsusmehhanismid on hästi välja kujunenud ja mille puhul on ette näha resistentsuse kiire tekkimine. Praegu on väljatöötamisel 43 antibiootikumi ja nende kombinatsiooni uue raviüksusega. Vaid vähesed neist vastavad vähemalt ühele WHO innovatsioonikriteeriumile (st teadaoleva ristresistentsuse puudumine, uus seondumiskoht, uus toimemehhanism ja/või klass). Üldiselt ei ole kliinilise väljatöötamise faasis ja hiljuti heakskiidetud antibiootikumid piisavad, et lahendada antimikroobikumiresistentsuse tekke ja leviku suurenemisega seotud probleeme. Kuna ei suudeta turustamiseks välja töötada uusi tõhusaid antibiootikume, siis suureneb antimikroobikumiresistentsuse mõju veelgi. Seetõttu on kiiresti vaja välja töötada ja rakendada uusi stiimuleid.
- (24) Komisjoni eesmärk on parandada meditsiiniliste vastumeetmete valdkonnas valmisolekut ja reageerimist tõsistele piiriülestele ohtudele, eelkõige edendades selleks meditsiinvahendite ja nendega seotud tehnoloogiate kõrgetasemelist teadus- ja arendustegevust ning tegeledes turuprobleemidega. Sellega seoses peaks komisjon lisaks inimintervishoius kasutatavate ravimite suhtes kohaldatavale õigusraamistikule tegelema puuduliku antimikroobikumide turuga ning edendama antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks vajalike meditsiiniliste vastumeetmete, sealhulgas uute ja vanade antimikroobikumide, diagnostika ja resistentsete patogeenide vastaste vaktsiinide väljatöötamist ja kättesaadavust.
- (25) Alates 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse vastase tegevuskava vastuvõtmisest on esitatud mitu ettepanekut uute majandusmodelite kohta uute antimikroobikumide turule toomiseks. Seda tehti ka JAMRAI järel dustes,³⁴ milles esitati 31. märtsil 2021 strateegia mitut riiki hõlmavate stiimulite rakendamiseks Euroopas, et stimuleerida antimikroobikumide alast innovatsiooni ja antimikroobikumide kättesaadavust³⁵.
- (26) Komisjon tellis uuringu antimikroobikumiresistentsuse vastaste meditsiinvahendite turuletoomise kohta,³⁶ milles simuleeritakse nelja liiki erineva rahalise suurusega tõmbemehhanisme antimikroobikumidele juurdepääsu tagamiseks. Need on: tulutagatis, turuletoomispremiad koos tulutagatisega, kindlasummalised

³⁴ <https://eu-jamrai.eu/>.

³⁵ https://eu-jamrai.eu/wp-content/uploads/2021/03/EUjamrai_D9.2_Strategy-for-a-multi-country-incentive-in-Europe_INSERTM-FHI.pdf.

³⁶ European Commission, European Health and Digital Executive Agency, *Study on bringing AMR medical countermeasures to the market: final report*, Publications Office of the European Union, 2023, <https://data.europa.eu/doi/10.2925/442912>.

turuletoomispreemiad ja maksed vahe-eesmärkide täitmisel. Samuti pakuti uuringus välja võimalused nende mehhanismide rakendamiseks ELi tasandil.

- (27) Programmi „EL tervise heaks“ 2023. aasta tööprogramm³⁷ pakub suuri investeeringuid antimikroobikumiresistentsuse vastasesse võitlusse, eelkõige erimeetme „Support innovation and access to antimicrobials“ (Innovatsiooni ja antimikroobikumidele juurdepääsu toetamine)³⁸ kaudu. Nende investeeringute abil saab luua võrgustiku, mis toetab komisjoni ja liikmesriike meditsiiniliste vastumeetmete hanke(hangete) ettevalmistamisel ja rakendamisel, ning samuti sihipäraste antimikroobikumiresistentsuse vastaste meditsiiniliste vastumeetmete varude tootmisel või neile juurdepääsul.
- (28) Programmide „Horisont 2020“ ja „Euroopa horisont“ toetatavad teadus- ja innovatsioonimeetmed on antimikroobikumiresistentsuse vastaste meetmete väljatöötamisel, hindamisel ja rakendamisel keskse tähtsusega. Jätkuv toetus ja koostöö on väga oluline, et tugevdada teadusuuringute ja innovatsiooni mõju resistentsete patogeenide põhjustatud nakkuste avastamiseks, ennetuseks ja raviks, ning see toetus ja koostöö tuleks tagada.
- (29) Vaktsiinid on kulutõhusad võimsad vahendid nakkushaiguste ennetamiseks nii inimestel kui ka loomadel ning võivad seetõttu piirata antimikroobikumiresistentsuse levikut ja vähendada antimikroobikumide kasutamist. Seepärast on vaja edendada nii vaktsineerimist kui ka vaktsiinide väljatöötamist, kättesaadavust ja neile juurdepääsu.
- (30) Liikmesriikide valdkondadevaheline koostöö ja sidusrühmade kaasamine on üliolulised, et tagada terviseühtsuse partnerluse tegevuskava ja meetmete täielik ja tõhus rakendamine antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks, ning tehakse ettepanek seda koostööd tõhustada, eelkõige antimikroobikumiresistentsusega tegeleva ELi terviseühtsuse võrgustiku³⁹ kaudu.
- (31) Liidu ametite (Euroopa Toiduohutusamet (EFSA)⁴⁰, Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskus (ECDC)⁴¹ ja Euroopa Ravimiamet (EMA)⁴²) vahelist kõrgetasemelist koostööd tuleks tugevdada ja laiendada, et hõlmata sellesse Euroopa Keskkonnaamet (EEA)⁴³ ja Euroopa Kemikaaliamet (ECHA)⁴⁴, tagamaks sidus, terviseühtsuse põhimõtetel põhinev ja tõendipõhine reageerimine antimikroobikumiresistentsusele.
- (32) Antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemine terviseühtsuse põhimõtte kontekstis on ELi üleilmse tervisestrateegia⁴⁵ prioriteet, sealhulgas antimikroobikumiresistentsusega seotud konkreetsete sätete lisamise kaudu Maailma Terviseorganisatsiooni pandeemia ennetamist, selleks valmisolekut ja sellele reageerimist käsitleva rahvusvahelise võimaliku kokkuleppe⁴⁶ üle peetavate läbirääkimiste kontekstis. Antimikroobikumiresistentsusele pööratud ülemaailmse tähelepanu kasvades on vaja edendada rahvusvahelist koostööd, et tagada ülemaailmse

³⁷ https://health.ec.europa.eu/publications/2023-eu4health-work-programme_en.

³⁸ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-11/wp2023_annex_en.pdf.

³⁹ https://health.ec.europa.eu/antimicrobial-resistance/events_en?f%5B0%5D=topic_topic%3A173.

⁴⁰ <https://www.efsa.europa.eu/en>.

⁴¹ <https://www.ecdc.europa.eu/en>.

⁴² <https://www.ema.europa.eu/en>.

⁴³ <https://www.eea.europa.eu/about-us>.

⁴⁴ <https://echa.europa.eu/>.

⁴⁵ https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-02/international_ghs-report-2022_en.pdf.

⁴⁶ <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/pandemic-prevention--preparedness-and-response-accord>.

kogukonna koordineeritud reageerimine ja suunata piisav toetus ülemaailmsel ja piirkondlikul tasandil kehtestatud rahastamis-, teadus- ja poliitiliste jõupingutuste prioriteetidesse. Sellega seoses tuleks teha tõhustatud koostööd eelkõige ÜRO, G7 ja G20 raames ning neljapoolse liiduga (ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon (FAO)⁴⁷, ÜRO Keskkonnaprogramm (UNEP)⁴⁸, Maaailma Loomatervise Organisatsioon (WOAH)⁴⁹ ja Maaailma Terviseorganisatsioon (WHO)⁵⁰).

- (33) 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava ja käesoleva soovitus rakendamist tuleks korrapäraselt jälgida, et mõõta edusamme nende eesmärkide saavutamisel ja teha kindlaks puudused antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemisel tehtavates jõupingutustes.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

A. Antimikroobikumiresistentsuse vastased riiklikud tegevuskavad

Liikmesriike kutsutakse üles:

1. kehtestama [aasta jooksul pärast käesoleva nõukogu soovitus vastuvõtmist] riiklikud antimikroobikumiresistentsuse vastased tegevuskavad (edaspidi „riiklikud tegevuskavad“), mis põhinevad tervisühtsuse põhimõttel ja on kooskõlas Maaailma Terviseorganisatsiooni ülemaailmse tegevuskava eesmärkidega ja ÜRO Peaassamblee kõrgetasemelisel antimikroobikumiresistentsuse teemalisel kohtumisel 2016. aastal vastu võetud deklaratsiooniga, ning neid kavasid korrapäraselt ajakohastama ja rakendama.

Liikmesriigid peaksid eelkõige:

- a. tagama, et riiklikud tegevuskavad antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse ja nende mõistliku kasutamise edendamise jaoks oleksid nende riiklikes tervishoiusüsteemides esmatahtsal kohal;
- b. tagama, et riiklikud tegevuskavad sisaldaksid sektoritevahelist koordineerimist, rakendamist ja seiret käsitlevaid kavasid ja mehhanisme, mis tagaksid nende tõhusa juhtimise;
- c. tagama, et riiklikud tegevuskavad sisaldaksid konkreetseid meetmeid üldiste mõõdetavate eesmärkide saavutamiseks, rakendamisviise ja näitajaid, millega hinnata edusamme kõnealuste eesmärkide ning käesoleva soovitus E jaos esitatud soovitatud sihtide saavutamisel;
- d. tagama, et riiklikes tegevuskavades osutataks antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemise riiklike ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade asjakohastele elementidele;
- e. tagama, et riiklikud tegevuskavad sisaldaksid tõenduspõhiseid meetmeid antimikroobikumiresistentsuse leviku ennetamiseks, jälgimiseks ja vähendamiseks keskkonnas, ning

⁴⁷ <https://www.fao.org/home/en>.

⁴⁸ <https://www.unep.org/>.

⁴⁹ <https://www.woah.org/en/home/>.

⁵⁰ <https://www.who.int/>.

- f. eraldama asjakohaseid inimressursse ja rahalisi vahendeid riiklike tegevuskavade tõhusaks rakendamiseks.
- 2. hindama iga kahe aasta järel riiklike tegevuskavade tulemusi ning võtma meetmeid nende hindamiste tulemuste ja muude asjakohaste sisendite käsitlemiseks, võttes samal ajal arvesse uusi järeldusi ja esilekerkivaid suundumusi.
- 3. tagama, et riiklikud tegevuskavad ja nende tulemuste korrapärane hindamine tehakse üldsusele kättesaadavaks kuue kuu jooksul pärast hindamise lõpetamist.

B. Antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise jälgimine ja seire

Liikmesriike kutsutakse üles:

- 4. kõrvaldama olemasolevad lüngad jälgimises ja seires ning tagama 2030. aastaks täielikud andmed nii antimikroobikumiresistentsuse kui ka antimikroobikumide tarbimise kohta kõigil tasanditel (nt esmatasandi tervishoius, haiglates ja pikaajalise hoolduse asutustes), et toetada antimikroobikumide mõistlikku kasutamist inimtervishoius. Selleks tuleb teha järgmist:
 - a. tagada, et inimestel esinevate bakterite antimikroobikumiresistentsuse seire hõlmaks mitte ainult vereringe ja liikvori isolaate (invasiivsed isolaadid), vaid ka kõiki muid kliinilise mikrobioloogia laboritest pärit isolaate, ning et vastavad andmed esitataks korrapäraselt Haiguste Ennetamise ja Tõrje Euroopa Keskusele, et kiiresti avastada ja paremini mõõta antimikroobikumiresistentsete patogeene rohkust ja levikut liikmesriikides ja nende vahel;
 - b. nõuda, et nakatumised kriitiliste multiresistentsete organismidega, nt karbapeneemi suhtes resistentse *Acinetobacter baumannii*’ga, karbapeneemi suhtes resistentsete enterobakteritega (nt *Klebsiella pneumoniae*, *Escherichia coli*) ja *Candida auris*’ega oleksid siseriiklike õigusaktide kohaselt teatamiskohustuslikud loomataudid;
 - c. laiendada inimesi mõjutava antimikroobikumiresistentsuse seiret patogeene, millel on tekkiv või väljakujunenud antimikroobikumiresistentsus, mis on tingitud nende kokkupuutest keskkonnas leiduvate ainetega, eelkõige taimekaitsevahendites või biotsiidides kasutatavate ainetega;
 - d. koguda asjakohasel tasemel andmeid antimikroobikumide väljakirjutamise kohta inimestele, sealhulgas digireseptide kaudu, et võimaldada antimikroobikumide väljakirjutamise jälgimist ning saada tagasisidet retseptide väljakirjutamise suundumuste ja mustrite kohta, ning kaasata sellesse tegevusse muu hulgas ka retseptide väljakirjutajad, apteekrid ja teised selliseid andmeid koguvad isikud;
 - e. töötada välja integreeritud süsteemid antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise seireks, mis hõlmavad inimeste tervist, loomatervist, taimetervist, toitu, reovett ja keskkonda (eelkõige vett ja pinnast). Selline integreeritud ja pidev seire peab olema kavandatud selliselt, et haiguspuhanguid tõhusalt ja kiiresti avastada, aga samuti ka selleks, et pinnase ja veekogude puhul teha kindlaks antimikroobikumiresistentsust kandvate geenide esinemine, suundumused ja toksilisus. Sellise seire tulemused peavad

andma teavet tõhusate strateegiate jaoks antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks kõigis sektorites.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse:

5. jätkata antimikroobikumide suhtes resistentsete bakterite põhjustatud loomataudide hindamist Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) arvamuste alusel, et teha kindlaks, kas on vaja loetleda mõni neist taudidest määruses (EL) 2016/429,⁵¹ et liigitada need regulatiivsete järelevalve-, kontrolli- või muude juhtimismeetmete jaoks.

C. Nakkuste ennetamine ja tõrje

Liikmesriike kutsutakse üles:

6. tagama nakkuste ennetamise ja tõrje meetmete rakendamine ja pidev jälgimine inimtervishoius, et aidata kaasa antimikroobikumiresistentsete patogeenide leviku piiramisele. Eelkõige tuleb selleks teha järgmist:
 - a. tugevdada nakkuste ennetamist ja tõrjet tervishoiuasutustes ja pikaajalise hoolduse asutustes järgmiste meetmete abil:
 - tagada põhipädevused nakkuste ennetamise ja tõrje valdkonnas ja haiglahügieeni spetsialistide seas;
 - tagada piisavad vahendid nakkuste ennetamise ja tõrje programmide jaoks;
 - kvaliteedikontroll;
 - seire;
 - asjakohaste suuniste väljatöötamine ning
 - teadlikkuse tõstmine ja koolitustegevus;
 - b. ajakohastada olemasolevaid haiglataristuid, et tagada nakkuste ennetamise ja tõrje kõrge tase;
 - c. tagada tugev seos patsiendi ohutuse ja tervishoiuteenustega seotud nakkuste, sealhulgas sepsise ennetamise vahel, milleks tuleks eelkõige parandada tervishoiutöötajate koolitust ning tagada kõrgetasemeline mikrobioloogiline tugi ja patsiendiandmed;
 - d. tagada pidev koolitus nakkuste ennetamise ja tõrje alaste teadmiste alal esmatasandi tervishoius, haiglates ja pikaajalise hoolduse asutustes;
 - e. täielikult välja töötada ja rakendada riiklikud immuniseerimisprogrammid ning võtta meetmeid, et järkjärguliselt likvideerida vaktsiinennetatavad haigused

⁵¹ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus \(EL\) 2016/429 loomataudide kohta, millega muudetakse teatavaid loomatervise valdkonna õigusakte või tunnistatakse need kehtetuks \(loomatervise määrus\) \(ELT L 084 31.3.2016, lk 1\).](#)

vastavalt nõukogu 7. detsembri 2018. aasta soovitusel vaktsiinennetatavate haiguste tõrje koostöö tõhustamise kohta⁵².

7. võtma meetmeid toiduloomade tervise ja heaolu parandamiseks, et vähendada nakkuslike taudide esinemist ja levikut põllumajanduses ning sellega seoses vähendada antimikroobikumide kasutamise vajadust. Eelkõige tuleb selleks teha järgmist:
- a. julgustada veterinaararste ja teisi asjaomaseid isikuid nõustama põllumajandustootjaid nakkuslike taudide ennetamise ja tõrje meetmete osas;
 - b. soodustada bioturvalisuse ning nakkuste ennetamise ja tõrje meetmete kasutuselevõttu põllumajandusettevõtetes;
 - c. kasutada ühise põllumajanduspoliitika raames pakutavat toetust, et rakendada selliseid nakkuslike taudide vastaseid ennetusmeetmeid,⁵³ mis lähevad kaugemale ELi õigusaktides sätestatud miinimumnõuetest;
 - d. kasutada Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi (2021–2027)⁵⁴ vahendeid riiklikes programmides sisalduvate projektide puhul ja kooskõlas asjaomaste liikmesriikide määratletud rahastamiskõlblikkuse eeskirjadega;
 - e. rakendada liikmesriikide meetmeid, mis on esitatud dokumendis „ELi vesiviljeluse kestlikkuse ja konkurentsivõime suurendamise strateegilised suunised aastateks 2021–2030“⁵⁵;
 - f. soodustada vesiviljelussektoris aretustehnikaid⁵⁶ taudide suhtes resistentsete tõugude arendamiseks, mille tulemusena väheneks antimikroobikumide kasutamine;
 - g. edendada vaktsineerimist, sealhulgas vesiviljeluses, ja muid alternatiive, mis aitavad ennetada teatavaid taude ja vältida antimikroobikumide tarbetut kasutamist;
 - h. edendada uuenduslike söödalisandite arendamist ja kasutamist;
 - i. töötada sektorite kaupa välja sihipärased meetmed, kui määruse (EL) 2019/6 artikli 57 kohaselt kogutavad andmed antimikroobikumide kasutamise kohta toiduloomade liikide kaupa on saanud kättesaadavaks.
8. rakendama häid, tõenduspõhiseid sõnnikukäitluse tavasid ja häid reoveesetete käitlemise tavasid nende kasutamisel põllumajanduses, et vähendada keskkonna kokkupuudet ainetega, millel on mikroobivastased omadused ja mis põhjustavad antimikroobikumiresistentsust.

⁵² [Nõukogu 7. detsembri 2018. aasta soovitus 2018/C 466/01 vaktsiinennetatavate haiguste tõrje koostöö tõhustamise kohta \(ELT C 466, 28.12.2018, lk 1\).](#)

⁵³ [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus \(EL\) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist \(EAGF\) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist \(EAFRD\) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade \(ÜPP strateegiakavad\) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused \(EL\) nr 1305/2013 ja \(EL\) nr 1307/2013 \(ELT L 435, 6.12.2021, p. 1\).](#)

⁵⁴ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/funding/emfaf_en.

⁵⁵ [Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: ELi vesiviljeluse kestlikkuse ja konkurentsivõime suurendamise strateegilised suunised aastateks 2021–2030, \(COM\(2021\) 236 final\).](#)

⁵⁶ Geenitehnoloogia meetodid, mida kasutatakse vaid selliste liikide puhul, mille kohta on riskihindamisel saadud soodne tulemus.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse teha koostöös liikmesriikidega järgmist:

9. töötada [3 aastat pärast nõukogu soovitusel vastuvõtmist] välja ELi suunised nakkuste ennetamise ja tõrje kohta inimtervishoius, eelkõige haiglate ja pikaajalise hoolduse asutuste jaoks.

D. Antimikroobikumiresistentsuse vältimine ja antimikroobikumide mõistlik kasutamine

Liikmesriike kutsutakse üles:

10. tagama meetmete rakendamine inimtervishoius, et toetada antimikroobsete ainete mõistlikku kasutamist. Eelkõige tuleb selleks teha järgmist:
 - a. rakendada ELi suuniseid levinud nakkuste ravi ja perioperatiivse infektsiooni profülaktika kohta ning vajaduse korral kohandada neid vastavalt riiklikele oludele, eesmärgiga järgida parimaid tavasid ja optimeerida antimikroobikumide mõistlikku kasutamist;
 - b. töötada välja meetmed tervishoiutöötajatele, et tagada mõistliku kasutamise suuniste järgimine, ning
 - c. soodustada ja toetada diagnostiliste testide kasutuselevõttu, eelkõige esmatasandi tervishoius, et optimeerida mikroobidevastast ravi.
11. kehtestama programmid kasutamata, aegunud ja allesjäänud antimikroobikumide kogumiseks ja ohutuks kõrvaldamiseks esmatasandi tervishoiust, haiglatest ja pikaajalise hoolduse asutustest, põllumajandusettevõtetest ja veterinaarmeditsiiniteenuse osutajatelt.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse teha koostöös liikmesriikidega järgmist:

12. töötada välja ELi suunised inimeste peamiste levinud nakkuste raviks ja inimeste perioperatiivse infektsiooni profülaktikaks, mis sisaldaksid teavet piisavate diagnostiliste testide kasutamise, antibiootikumide vajaduse, sobiva antibiootikumi valiku (vajaduse korral), dooside ja dooside intervallide ning ravi/profülaktika kestuse kohta, võttes arvesse parimaid olemasolevaid tavasid, antibiootikumide kättesaadavust ning vajadust tagada nende kõige optimaalsem ja mõistlikum kasutamine. Nende suuniste väljatöötamisel tuleks arvesse võtta WHO antibiootikumiraamatut AWaRe⁵⁷ ning tagada tihe koostöö Euroopa ja riiklike erialaühingutega.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse ja kutsub liikmesriike üles:

13. võtma arvesse resistentsuse kujunemise ohtu inimtervishoius ja veterinaarias kasutatavate antimikroobikumide suhtes, tuginedes teaduslikele tõenditele, mis on saadud nende toodete ohutuse hindamise ja nende kohta otsuste tegemise käigus, ning vajaduse korral rakendama asjaomaste toodete puhul asjakohaseid kasutustingimusi või -piiranguid.

⁵⁷

<https://www.who.int/publications/i/item/WHO-MHP-HPS-EML-2022.02>

E. Soovituslikud eesmärgid antimikroobikumide tarbimise ja antimikroobikumiresistentsuse kohta

Liikmesriike kutsutakse üles:

14. võtma asjakohaseid riiklikke meetmeid, et tagada liidus 2030. aastaks inimeste puhul, st. esmatasandi tervishoius ja haiglasektoris kokku, sealhulgas pikaajalise hoolduse asutustes, antibiootikumide kogutarbimise (määratud päevane kogus 1 000 elaniku kohta päevas) vähendamine 20 % võrreldes 2019. aastaga.
15. võtma asjakohaseid riiklikke meetmeid tagamaks, et 2030. aastaks kuulub vähemalt 65 % kõigist inimeste tervishoius tarbitavatest antibiootikumidest WHO AWaRe-klassifikatsioonis⁵⁸ määratletud Access rühma.
16. võtma asjakohaseid riiklikke meetmeid, et tagada 2030. aastaks metitsilliiniresistentse *Staphylococcus aureus*'e (MRSA) põhjustatud vereringeinfektsioonide koguarvu (arv 100 000 elaniku kohta) vähenemine ELis 15 % võrreldes võrdlusaastaga 2019.
17. võtma asjakohaseid riiklikke meetmeid, et tagada 2030. aastaks kolmanda põlvkonna tsefalosporiiniresistentse *Escherichia coli* põhjustatud vereringeinfektsioonide koguarvu (arv 100 000 elaniku kohta) vähenemine ELis 10 % võrreldes 2019. aastaga.
18. võtma asjakohaseid riiklikke meetmeid, et tagada 2030. aastaks karbapeneemiresistentse *Klebsiella pneumoniae* põhjustatud vereringeinfektsioonide koguarvu (arv 100 000 elaniku kohta) vähenemine ELis 5 % võrreldes 2019. aastaga.

Liikmesriikide soovituslikud individuaalsed panused kõnealuste liidu eesmärkide saavutamiseks on esitatud käesoleva soovitusel lisas.

19. kehtestama näitajad, mis toetaksid soovitatud eesmärkide saavutamist, ning muid eesmärke antimikroobikumiresistentsusega seotud aspektide valdkonnas, nagu nakkuste ennetamine, antimikroobikumiresistentsuse vältimine, retseptide väljakirjutamise tavad ja koolitus.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse ja kutsub liikmesriike üles:

20. kehtestada asjakohased meetmed, et aidata saavutada strateegia „Talust taldrikule“ ja nullsaaste tegevuskava eesmärki vähendada 2030. aastaks põllumajandusloomade ja vesiviljeluse puhul kasutatavate antimikroobikumide kogumüüki ELis 50 %.

F. Teadlikkus, haridus ja koolitus

Liikmesriike kutsutakse üles:

21. tagama koostöös kõrg- ja kutseharidusasutuste ning sidusrühmadega, et riiklikud täienduskoolitusprogrammid ja -õppekavad, muu hulgas meditsiini, õenduse, farmaatsia, hambaarstide, veterinaarmeditsiini, põllumajanduskoolide ja agronoomiateaduste valdkonnas, hõlmaksid vastavalt vajadusele kohustuslikku sektoriülest koolitust ja pädevust antimikroobikumiresistentsuse, nakkuste ennetamise ja tõrje, keskkonnariskide, antimikroobikumide bioturvalisuse ja

⁵⁸ <https://www.who.int/publications/i/item/2021-aware-classification>.

antimikroobikumiresistentsuse vältimise, sealhulgas antimikroobikumide mõistliku kasutamise valdkonnas.

22. suurendama inimtervishoiu- ja veterinaarsektoris töötavate avaliku sektori töötajate ja tervishoiutöötajate teadlikkust kasutamata, aegunud ja allesjäänud antimikroobikumide kogumise ja ohutu kõrvaldamise programmide olemasolust ning nende programmide tähtsusest antimikroobikumiresistentsuse ennetamisel.
23. suurendama ja parandama teabevahetust ja teadlikkuse tõstmist antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise kohta, et edendada teadmisi ja käitumise muutumist, milleks tuleb teha järgmist:
 - a. anda inimtervishoiu-, veterinaar- ja agronoomiasektoris töötavatele spetsialistidele korrapäraselt ajakohastatud teavet antimikroobikumiresistentsuse kohta riiklikul ja kohalikul tasandil ning teabematerjale antimikroobikumiresistentsuse ning nakkuste tõhusa ennetamise ja tõrje, keskkonnariskide, bioturvalisuse ja antimikroobikumiresistentsuse vältimise, sealhulgas antimikroobikumide mõistliku kasutamise tähtsuse kohta;
 - b. arendada riiklikul tasandil üldsuse teadlikkuse suurendamise meetmeid ja ulatuslikke teavituskampaaniaid antimikroobikumiresistentsuse kohta, eelkõige selle ennetamise kohta hügieeni, eelkõige kätehügieeni abil, ning samuti antimikroobikumide mõistliku kasutamise abil;
 - c. töötada välja sihipärased teavituskampaaniad, et suurendada teadlikkust konkreetsetes elanikkonnarühmades, kasutades selleks nende konkreetsete rühmade jaoks asjakohaseid suhtlusvahendeid ja -kanaleid.
24. teavitama eespool nimetatud teadlikkuse suurendamise meetmetest ja teavituskampaaniatest nende mõju maksimeerimiseks teisi liikmesriike, komisjoni, asjaomaseid liidu ameteid ja muid asjaomaseid asutusi ning koordineerima neid meetmeid ja kampaaniaid.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse:

25. toetada ja täiendada liikmesriikide tegevust antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide mõistliku kasutamise alase teadlikkuse suurendamiseks üleeuroopaliste teavitusmeetmetega, kui see on asjakohane;
 26. toetada liikmesriike inimtervishoiu-, veterinaar- ja agronoomiasektoris töötavate spetsialistide pideva koolituse ja elukestva õppega antimikroobikumiresistentsuse ohu ja selle ennetamise teemal selliste koolitusvõimaluste kaudu nagu algatus „Parem koolitus ohutuma toidu nimel“⁵⁹.
- G. Teadus- ja arendustegevus ning stiimulid innovatsiooniks ning juurdepääsuks antimikroobikumidele ja muudele antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiinilistele vastumeetmetele**

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse ja kutsub liikmesriike üles:

27. toetama teadusuuringuid ja uuenduslikku tehnoloogiat antimikroobikumiresistentsete patogeenide põhjustatud nakkuste avastamiseks, ennetamiseks ja raviks, looma

⁵⁹ https://food.ec.europa.eu/horizontal-topics/official-controls-and-enforcement/legislation-official-controls/better-training-safer-food_en.

Euroopa partnerluse ja tegema sellesse märkimisväärseid investeeringuid, et koordineerida, ühtlustada ja rahastada valdkondadevahelisi teadusuuringuid ja innovatsiooni terviseühitsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastase võitluse valdkonnas;

28. edendama antimikroobikumide ja muude inimesi mõjutava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks oluliste meditsiiniliste vastumeetmete, eelkõige antimikroobikumidele resistentsete patogeenide diagnostiliste testide ja vaktsiinide väljatöötamist ja kättesaadavust.

Sel eesmärgil kiidab nõukogu heaks komisjoni kavatsuse:

- a. toetada liikmesriike prioriteetsete antimikroobikumiresistentsete patogeenide kindlaksmääramisel liidu ja liikmesriikide tasandil, olemasolevate, tulevaste ja puuduvate antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete kaardistamisel ning sihttoodete profiilide kindlaksmääramisel;
 - b. toetada antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete alast teadus- ja arendustegevust, eelkõige koordineerides siirdeuuringute rahastamist ja antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete hilist arendusetappi, sealhulgas antimikroobikumide kliinilisi uuringuid;
 - c. parandada antimikroobikumide ja muude antimikroobikumiresistentsusega seotud meditsiiniliste vastumeetmete tarnete järjepidevust ELis, eelkõige toetades ja koordineerides liikmesriikide tootmis-, hanke- ja varumisalgatusi;
 - d. parandada nõudluse prognoosimist, hinnata ja käsitleda antibiootikumide tarneahela nõrku kohti ning rakendada sihipäraseid meetmeid antibiootikumide varude loomiseks, et vältida nappust.
29. aitama kaasa mitut riiki hõlmava liidu tõmbestiimulite kava väljatöötamisele ja juhtimisele, et parandada innovatsiooni, arengut ja antimikroobikumide kättesaadavust. Selline kavas võiks hõlmata tulutagatisi, turuletoomispreemiaid koos tulutagatisega, kindlasummalisi turuletoomispreemiaid või makseid vahe-eesmärkide täitmisel. Selle rakendamine peaks olema täienduseks inimestervishoius kasutatavate ravimite suhtes kohaldatavale õigusraamistikule.
30. koondama ressursse, võtma koostöömeetmeid, aitama rahaliselt kaasa tõmbestiimulite kava rakendamisele ja võtma kohustuse osaleda 2023. aasta tööprogrammis „EL tervise heaks“ osutatud võrgustikus⁶⁰.
31. vaatama korrapäraselt läbi kava ja selle mõju antimikroobikumide väljatöötamisele ja kättesaadavusele.
32. stimuleerima loomade tervishoius kasutatavate antimikroobikumide ja alternatiivide väljatöötamist ja turule laskmist.

H. Koostöö

Liikmesriike kutsutakse üles:

⁶⁰ CP-p-23-16 Support innovation and access to antimicrobials.

33. esitama andmeid antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide tarbimise kohta ülemaailmsele antimikroobikumiresistentsuse ja antimikroobikumide kasutamise seiresüsteemile (GLASS)⁶¹.
34. kasutama võimalusi antimikroobikumiresistentsuse vastase ELi terviseühtsuse võrgustiku ning teiste asjaomaste antimikroobikumiresistentsusega tegelevate komiteede ja tööühmade korrapärastel kohtumistel, et:
- tõhustada oma koostööd nendega ning samuti komisjoni, asjaomaste liidu ametite ning antimikroobikumiresistentsuse valdkonna sidusrühmade, spetsialistide ja ekspertidega;
 - vahetada parimaid tavasid, eelkõige meetmete puhul, millega tagatakse mõistliku kasutamise suuniste järgimine tervishoiutöötajate poolt;
 - jagada antimikroobikumiresistentsust käsitlevaid riiklikke tegevuskavasid ning nendega seotud rakendusaruandeid ja hindamisi omavahel, komisjoniga ja asjaomaste liidu ametitega, ning võimaldada nende dokumentide vastastikust hindamist.
35. tõhustama antimikroobikumiresistentsuse alast koostööd inimtervishoiu-, veterinaar- ja agronoomiasektoris töötavate spetsialistide vahel ning sidusrühmadega, et parandada terviseühtsuse põhimõtte rakendamist antimikroobikumiresistentsuse valdkonnas.

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse:

36. tõhustada antimikroobikumiresistentsuse alast koostööd EFSA, EMA, ECDC, EEA ja ECHA vahel ning tugevdada terviseühtsuse põhimõtet antimikroobikumiresistentsuse valdkonnas asutustevahelise antimikroobikumiresistentsuse tööühma kaudu. See tööühm teeb järgmist:
- loob tõhusa platvormi korrapäraste kohtumiste korraldamiseks, et tagada antimikroobikumiresistentsuse alase teabe vahetamine ning arutada tulevasi taotlusi ja volitusi, ning
 - teeb tööd seireandmete sektoritevahelise integreerimise nimel.
37. töötada välja seireraamistik, et hinnata 2017. aasta antimikroobikumiresistentsuse tegevuskava ja käesoleva soovitusel rakendamisel tehtud edusamme ja saavutatud tulemusi.

I. Üleilmne

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse ja kutsub liikmesriike üles:

38. toetama standardite väljatöötamist rahvusvaheliste standardiorganisatsioonide poolt ja nende rakendamist kolmandate riikide poolt. Eelkõige tuleks keskenduda järgmisele:
- koostada ambitsioonikamad WOAHi standardid ja suunised antimikroobsete ainete vastutustundliku ja mõistliku kasutamise kohta veterinaarmeditsiinis, mis peaks kajastama vajadust lõpetada kogu maailmas järk-järgult

⁶¹ <https://www.who.int/initiatives/glass>.

antimikroobikumide kasutamine loomade kasvu edendamiseks või nende tootlikkuse suurendamiseks;

- b. töötada rahvusvahelise taimekaitsekonventsiooni⁶² raames välja suunised antimikroobsete ainete mõistlikuks kasutamiseks fütosanitaareesmärkidel;
 - c. rakendada läbivaadatud Codex Alimentariuse juhised: *Code of Practice to Minimize and Contain Foodborne Antimicrobial Resistance* (tegevusjuhised toidu kaudu leviva antimikroobikumiresistentsuse vähendamiseks ja piiramiseks)⁶³ ning *Guidelines on Integrated Monitoring and Surveillance of Foodborne Antimicrobial Resistance* (toidu kaudu leviva antimikroobikumiresistentsuse integreeritud seire ja jälgimise suuniste rakendamiseks)⁶⁴.
39. töötama antimikroobikumiresistentsust käsitlevate konkreetsete sätete lisamise suunas, järgides terviseühitsuse põhimõtet, pidades läbirääkimisi võimaliku WHO rahvusvahelise kokkuleppe üle pandeemiate ennetamise, nendeks valmisoleku ja neile reageerimise kohta⁶⁵.
40. toetama WHO algatusi koostada suunised selle kohta, kuidas tuleks rakendada häid tootmistavasid antimikroobikumide tootmisel tekkivate jäätmete ja reovee käitlemisel, järgides WHO juhatuse 30. novembri 2018. aasta otsust selles küsimuses⁶⁶.
41. toetama antimikroobikumiresistentsuse pidamist oluliseks poliitiliseks prioriteediks G7 ja G20 riikides, mis tooks kaasa ambitsioonikate kohustuste võtmise ülemaailmsel tasandil, sealhulgas juhtpõhimõtete kehtestamise ja propageerimise, et jagada G20 või G7 riikide vahel õiglaselt antimikroobikumide jaoks kasutatavatest tõmbestiimulitest tulenevat finantskoormust.
42. toetama 2024. aastal kavandatavat antimikroobikumiresistentsuse teemalist ÜRO kõrgetasemelist konverentsi, et suurendada ülemaailmseid kohustusi antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks, sealhulgas antimikroobikumide kasutamise eesmärkide osas, tuginedes Muscat' ministrite antimikroobikumiresistentsuse teemalisele manifestile.
43. toetama neljapoolse liidu algatatud antimikroobikumiresistentsuse valdkonna mitme sidusrühma partnerlusplatvormi⁶⁷ ja selles aktiivselt osalema, et aidata luua ühine ülemaailmne visioon ja saavutada antimikroobikumiresistentsuse küsimuses suurem konsensus.
44. pakkuma suutlikkust antimikroobikumiresistentsuse vastaste meetmete väljatöötamiseks ja toetama neid meetmeid väikese ja keskmise sissetulekuga riikides, eelkõige järgmiselt:

⁶² <https://www.ippc.int/en/>.

⁶³ https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/en/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXC%2B61-2005%252FCXC_061e.pdf.

⁶⁴ https://www.fao.org/fao-who-codexalimentarius/sh-proxy/ar/?lnk=1&url=https%253A%252F%252Fworkspace.fao.org%252Fsites%252Fcodex%252FStandards%252FCXG%2B94-2021%252FCXG_94e.pdf.

⁶⁵ <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/pandemic-prevention--preparedness-and-response-accord>.

⁶⁶ https://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB144/B144_19-en.pdf.

⁶⁷ <https://www.fao.org/antimicrobial-resistance/quadrupartite/the-platform/en/>.

- a. osaledes Aafrikaga läbiviidavas jätkusuutlikku terviseohutust käsitlevas Euroopa tiimi algatuses, kasutades terviseühitsuse põhimõtet,⁶⁸ mille eesmärk on eelkõige aidata võidelda antimikroobikumiresistentsuse vastu;
- b. toetades antimikroobikumiresistentsusega seotud terviseühitsuse riiklike tegevuskavade rakendamist madala ja keskmise sissetulekuga riikides, eelkõige ÜRO antimikroobikumiresistentsuse mitmepoolse sihtfondi⁶⁹ kaudu;
- c. panustades nakkushaiguste ja antimikroobikumiresistentsuse vastasesse võitlusesse madala ja keskmise sissetulekuga riikides, näiteks Euroopa ja arengumaade kliiniliste uuringute partnerluse (Global Health – EDCTP3 ühisettevõtte)⁷⁰ kaudu.

J. Aruandlus

Nõukogu kiidab heaks komisjoni kavatsuse:

45. esitada nõukogule neli aastat pärast käesoleva soovitusel vastuvõtmist aruanne käesoleva soovitusel rakendamisel tehtud edusammude kohta.

Brüssel,

*nõukogu nimel
eesistuja*

⁶⁸ <https://europa.eu/capacity4dev/tei-jp-tracker/tei/sustainable%C2%A0health-security-africa>.

⁶⁹ <https://mptf.undp.org/fund/amr00>.

⁷⁰ https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/health/edctp_en.